

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Kwaliflex B.V.

Molenstraat 40
5446 PL Wanroij

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
Contactpersoon

**Kenmerk
IenM/BSK-2017/56249**

23 MEI 2017

Datum
Betreft Rechtsoordeel einde-afvalstatus kwalidrink

Geachte heer

Naar aanleiding van uw verzoek d.d. 16 december 2015, via de webtoets 'Afval of Grondstof', om beoordeling van de einde-afvalstatus van een substantie door u 'kwalidrink' genoemd, dat wordt ingezet als koolstofbron in het zuiveringsproces van afval- en rioolwater, bericht ik u als volgt.

Uw verzoek

Uw verzoek betreft kwalidrink, dat wordt ingezet in riool- en afvalwaterzuiveringsinstallaties (hierna RWZI en AWZI) als te doseren vloeibare koolstofbron ten behoeve van biologische stikstofverwijdering en/of biologische fosfaatverwijdering uit respectievelijk stedelijk afvalwater (rioolwater) en bedrijfsafvalwater zodat het effluent voldoet aan de door de waterbeheerder gestelde eisen, te beschouwen als einde-afvalstof.

Voor de beoordeling heeft u informatie geleverd gebaseerd op de vragen die in de webtoets 'Afval of grondstof' zijn opgenomen voor de einde-afval route. Verder heeft u nog per e-mail (d.d. 8-4-2016, 4-7-2016 en 6-10-2016) op aanvullende vragen geantwoord. Hierna volgt een samenvatting van uw verzoek met alle mij bekende relevante gegevens met op basis daarvan mijn beoordeling.

Aard en herkomst kwalidrink

Kwalidrink is een mengsel van frisdrank, bier, wijn, gedestilleerd, zuivel en overige reststromen drank. De dranken worden verpakt en onverpakt aangeleverd door hoofdzakelijk brouwerijen, frisdrankproducenten, distilleerderijen, wijnhandelaren en wijnproducenten en, eventueel, door een tussenpersoon. Voor inname ontvangt Kwaliflex BV een vergoeding.

De dranken die worden ingezet voor kwalidrink zijn door de ontdoener afgekeurd om redenen als foutieve etikettering of het bereiken van de 'tenminste houdbaar tot'-datum. Daarnaast moeten de dranken uitpakbaar zijn, voldoende homogeen zijn en niet in aanraking zijn geweest met chemische middelen. Het voorgaande is door u nader toegelicht in uw email van 6-10-2016.

Verwerking

De verpakte dranken worden in hun verpakking (blik, glas, kunststof, tetrapak,

flessen in kratten, vat, bierfust) aangeleverd en door Kwaliflex BV uitgepakt op een voor die soort verpakking opgezette uitpaklijn. Door middel van persen, shredderen, breken of leeggooien en het daarna filteren wordt de drank uitgepakt. De vloeibare substantie wordt opgeslagen in een weegtank. Ten behoeve van conservering wordt AmmoniumFormate KF (hierna: zuur) toegevoegd. Dit is een zuur goedgekeurd voor diervoeders. Vervolgens wordt de substantie nogmaals gefilterd en samen met andere dranken opgeslagen in de eindtank op het terrein van Kwaliflex BV. Voor levering aan een afnemer wordt een monster uit de eindtank geanalyseerd op pH en droge stof. De resterende verpakkingsmaterialen worden gescheiden ingezameld en afgevoerd naar derden.

Na levering wordt kwalidrink opnieuw opgeslagen, nu bij de RWZI dan wel AWZI. Indien dit voor het zuiveringsproces noodzakelijk is, wordt kwalidrink in een specifieke hoeveelheid gedoseerd.

Toepassing

De beoogde toepassing van kwalidrink is het gebruik door RWZI en AWZI als koolstofbron ten behoeve van stikstofverwijdering en/of biologische fosfaatverwijdering uit respectievelijk stedelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater. Kwalidrink wordt op afroep geleverd. Een klein percentage van het totale volume kwalidrink wordt verwerkt in de eigen vergister. Het deel dat wordt toegepast in een vergister valt niet onder de reikwijdte van dit rechtsoordeel.

Een koolstofbron is een vloeibaar bio-substraat met een hoog CZV (chemisch zuurstofverbruik) en wordt toegevoegd als extra voedingsbodem voor bacteriën. Zowel de biologische stikstofverwijdering als het biologisch fosfaatverwijderingsproces is afhankelijk van het aandeel van de juiste bacteriën. De voor de bacteriën noodzakelijke vetzuren kunnen al in het afvalwater aanwezig zijn of alsnog worden gevormd door fermentatie van snel afbreekbaar CZV.

Het CZV-gehalte is bepalend voor de effectiviteit van de koolstofbron. Het CZV-gehalte van kwalidrink varieert tussen de 80-180 g/l met een gemiddelde van 165 g/l. Het zuiveringsproces verschilt per afvalwaterzuivering en is afhankelijk van de opzet van de proceslijn en het volume en de kwaliteit van het te zuiveren afvalwater. Voordat kwalidrink wordt toegepast in het zuiveringsproces zal de RWZI of AWZI in haar eigen laboratorium een monster van kwalidrink testen om het precieze CZV-gehalte te bepalen om zo de juiste dosering vast te stellen.

De suikers en alcohol in de dranken zijn de werkzame bestanddelen. Kwalidrink is één van de mogelijke alternatieve koolstofbronnen die het gebruik van de meer reguliere koolstofbron methanol vervangt. Methanol wordt gemaakt van onder andere aardgas, steenkool en biomassa. In de meeste gevallen wordt aardgas als grondstof gebruikt.

Juridisch kader

Een verzoek om een rechtsoordeel over een einde-afval status wordt beoordeeld met inachtneming van de thans geldende nationale en Europese wet- en regelgeving, van het hierop gebaseerde beleid en van de op dit moment geldende nationale en Europese jurisprudentie. Het toetsingskader voor uw verzoek is artikel 1.1, lid 6, eerste en tweede volzin, van de Wet milieubeheer.

Indien afvalstoffen die een behandeling voor nuttige toepassing hebben ondergaan, voldoen aan de ingevolge artikel 6, eerste en tweede lid, van de kaderrichtlijn afvalstoffen vastgestelde criteria en tevens behoren tot

het soort afvalstoffen waarop die criteria van toepassing zijn, worden zij niet langer als afvalstoffen aangemerkt. Onze Minister kan per geval besluiten of bij ministeriële regeling per afvalstroom regelen dat een afvalstof, respectievelijk een afvalstroom, die een behandeling voor nuttige toepassing heeft ondergaan, niet als afval wordt aangemerkt, voor zover voor deze afvalstof respectievelijk afvalstroom geen criteria van toepassing zijn als bedoeld in de eerste volzin en ook wordt voldaan aan artikel 6, vierde lid, eerste volzin, van de kaderrichtlijn afvalstoffen.

De eerste volzin van artikel 6, vierde lid, van de kaderrichtlijn afvalstoffen (Richtlijn 2008/98/EG) luidt:

Indien er geen volgens de in de leden 1 en 2 bedoelde procedure op communautair niveau bepaalde criteria bestaan, kunnen de lidstaten, rekening houdend met de toepasselijke rechtspraak, per geval beslissen of een bepaalde afvalstof niet langer een afvalstof is.

Voor dranken zijn noch in een Europese verordening noch in een Nederlandse regeling criteria ontwikkeld die aangeven wanneer een einde-afvalstatus is verkregen. Dit betekent dat op grond van artikel 1.1, zesde lid, van de Wet milieubeheer en in overstemming met artikel 6, vierde lid, van de kaderrichtlijn afvalstoffen, uw verzoek als een alleenstaand geval wordt beoordeeld.

Bij deze beoordeling wordt rekening gehouden met de toepasselijke rechtspraak. Een aantal uitspraken van het Europese Hof heeft zijn weerslag gekregen in de voorwaarden voor de einde-afvalstatus die in artikel 6, eerste lid, van de kaderrichtlijn afvalstoffen zijn bepaald:

- a) *de stof of het voorwerp wordt gebruikelijk toegepast voor specifieke doelen;*
- b) *er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp;*
- c) *de stof of het voorwerp voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen; en tevens*
- d) *het gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.*

Beoordeling einde-afvalstatus voor kwalidrink

Uitgangspunt: afvalstof

De dranken zijn juridisch gezien afval, omdat de houders zich ervan hebben ontdaan jegens Kwaliflex BV. De dranken zijn afgekeurd voor hun oorspronkelijk gebruik en de ontdoener betaalt een vergoeding aan Kwaliflex BV voor afname van de dranken.

Nuttige toepassing

De primaire voorwaarde voor de einde-afval status is dat een afvalstof een behandeling voor nuttige toepassing ondergaat (art. 1.1, lid 6, Wm).

De dranken worden bij de oorspronkelijke producent of handelaar afgekeurd voor verkoop. Kwaliflex BV neemt deze dranken in en pakt ze uit. De uitgepakte dranken worden gemengd en opgeslagen in een eindtank. Kwalidrink heeft binnen bepaalde marges een voldoende gehalte CZV voor een effectieve werking als koolstofbron ten behoeve van biologische stikstof en biologische

fosfaatverwijdering. Daarmee is het een vervanging voor reguliere koolstofbronnen zoals methanol.

Ik constateer dat er sprake is van een behandeling voor nuttige toepassing.

De vier voorwaarden van artikel 6, lid 1, kaderrichtlijn afvalstoffen

Voorwaarde (a): gebruikelijkheid van de toepassing van kwalidrink

Het gebruik van alternatieve koolstofbronnen bij afvalwaterzuivering is een nieuwe ontwikkeling. Methanol is de traditionele koolstofbron die gebruikt wordt door RWZI en AWZI. Vanwege kosten en nadelen zoals lichtontvlambaarheid en toxiciteit wordt gezocht naar meer doeltreffende en veilige alternatieven. Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) heeft onderzoek¹ gedaan naar verkrijgbare alternatieve koolstofbronnen voor denitrificatie en heeft gekeken naar koolstofbronnen op basis van o.a. organische zuren, suikers, glycerine en bio-ethanol. Geen van deze alternatieven worden afgeschreven. STOWA zegt wel dat met betrekking tot een effectieve werking en praktische toepassing van de alternatieve koolstofbronnen de beschikbare data nog beperkt zijn en adviseert nader onderzoek en pilots naar met name de praktische toepassing zodat riool- en afvalwaterzuiveringen een afgewogen beslissing kunnen nemen voor een koolstofbron.

Kwalidrink is een koolstofbron op basis van alcohol en suikers. Om een einde-afvalstatus niet uit te sluiten voor een toepassing die vanwege zijn innovatieve karakter nog niet gebruikelijk is, moet overwogen worden of de toepassing gebruikelijk kan worden, op grond van zijn functionaliteit en wenselijkheid.

Duidelijk is dat kwalidrink als alternatieve koolstofbron voor biologische stikstof en fosfaatverwijdering tot de mogelijkheden behoort. De suikers en alcohol in de dranken vormen een juiste basis voor het maken van een koolstofbron. Functionaliteit en wenselijkheid van de nieuwe toepassing worden daarnaast bepaald door diverse aspecten van de voorwaarden c (voldoen aan de technische en wettelijke eisen) en d (geen nadeel voor milieu en gezondheid). Hieronder zal blijken dat ook voldaan wordt aan c en d en dus voldaan wordt aan voorwaarde a "gebruikelijke toepassing".

Voorwaarde (b): het bestaan van een markt voor, of vraag naar, kwalidrink

Kwaliflex BV verkoopt kwalidrink op afroep aan RWZI en AWZI. Om de gebruikelijke toepassing te onderbouwen zijn bij de aanvraag intentieverklaringen van vier afnemers van Kwaliflex B.V. overgelegd. Het betreft een verklaring van Rendac Son, Evilim, Waterschap Limburg en Attero. Deze partijen verklaren dat Kwaliflex BV op afroep kwalidrink levert en dat kwalidrink wordt gedoseerd als koolstofbron voor afvalwaterzuivering. Waarmee bedoeld wordt, in te zetten voor biologische stikstofverwijdering en biologische fosfaatverwijdering.

Op basis hiervan constateer ik dat er een markt is voor de kwalidrink als koolstofbron voor biologische stikstof en fosfaatverwijdering in RWZI en AWZI.

Voorwaarde (c): voldoen aan de technische voorschriften voor de toepassing van kwalidrink en aan de hiervoor geldende wetgeving en normen

Uit de ontvangen gegevens en de intentieverklaringen van de afnemers volgt dat kwalidrink voldoet aan de voor de beoogde toepassing geldende eisen en specificaties. Het CZV gehalte varieert binnen voor effectieve werking acceptabele

¹ Alternatieve C-bronnen voor nageschakelde denitrificatie; STOWA 2010

marges en er worden in het gebruik geen negatieve effecten verwacht die versturend zouden kunnen zijn in de werking van de waterzuivering, zoals extreme schimmelvorming, extreme toename van slib of verontreiniging van het effluent.

Op basis hiervan constateer ik dat er geen reden is tot twijfel dat de beoogde toepassing voldoet aan de technische voorschriften en hiervoor geldende wetgeving en normen.

Voorwaarde (d): geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid door de toepassing van kwalidrink.

De beoordeling van de effecten op de menselijke gezondheid en het milieu heeft betrekking op de hele keten van vrijkomen van het afval tot het finale gebruik of verwijdering als afval.

In tegendeel tot methanol, waarvoor veiligheidsvoorschriften gelden in verband met toxiciteit en lichtontvlambaarheid, zijn bij kwalidrink slechts beperkte veiligheidsmaatregelen voor opslag en verwerking nodig. Het mengsel is niet giftig of licht ontvlambaar. Ook na reiniging is het niet aannemelijk risico's voor het geloosde water te verwachten. De dranken afzonderlijk waren bestemd voor consumptie. Het mengsel wordt in de RWZI of AWZI toegevoegd aan het influent. De eisen die gesteld worden aan de oorspronkelijke dranken, aan de waterzuivering en het effluent maakt het aannemelijk dat kwalidrink in deze toepassing geen risico's voor mens en milieu geven.

Bij het bepalen of de beoogde toepassing van kwalidrink geen ongunstig effect voor het milieu heeft is ook gekeken naar de minimumstandaard volgens het Landelijk Afvalbeheerplan 2009-2021 (LAP2). Dit is voor als kwalidrink als een afvalstof verwerkt wordt. Zonder het etiket "afval" is de verwerking niet gebonden aan het LAP. Echter een laagwaardiger toepassing dan de minimumstandaard in het LAP is te beschouwen als een milieunadeel. In dat geval voldoet de toepassing van kwalidrink niet aan voorwaarde (d) van artikel 6.1 van de kaderrichtlijn.

Volgens sectorplan 3, procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen, van het LAP2 is de minimumstandaard waarmee rekening gehouden moet worden recycling. Voor dranken is geen gebruikelijke markt voor recycling bekend waardoor deze niet als minimumstandaard kan worden geëist. Op basis van de beschreven toepassing kan Kwalidrink worden gekwalificeerd als 'andere nuttige toepassing'. Kwalidrink vervangt een primaire grondstof, maar komt niet terug in een materiaal, product of stof die kunnen worden ingezet voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Gezien de afwezigheid van een gebruikelijke markt voor gerecyclede dranken kan met andere nuttige toepassing worden volstaan.

Ik constateer dat met de beoogde toepassing van kwalidrink geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid zijn te verwachten.

Rechtsoordeel

Op basis van het voorgaande, constateer ik dat **kwalidrink van dranken uit de drankenindustrie als koolstofbron toegepast in RWZI en AWZI ten behoeve van biologische stikstof- en fosfaatverwijdering in het zuiveringsproces** als einde-afval kan worden aangemerkt in de zin van artikel 1.1, lid 6, eerste en tweede volzin, van de Wet milieubeheer

Dit rechtsoordeel is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Het heeft een informatief karakter en kan als zodanig door u worden ingebracht bij beoordelingen en beschikkingen door het bestuursorgaan dat bevoegd gezag is

ten aanzien van uw activiteiten.

Ik wijs u erop dat mijn oordeel in beginsel alleen betrekking heeft op de dranken ingezameld door de hiervoor vermelde producent, behandeld en toegepast als hierboven beschreven, door de betreffende producent vastgesteld en vastgelegd, verifieerbaar voor het bevoegd gezag. De in dit rechtsoordeel gegeven uitleg van de toepasselijke wettelijke voorschriften kan daarnaast worden gebruikt als handvat voor de beoordeling van mogelijke andere activiteiten soortgelijk aan die in dit rechtsoordeel omschreven.

Verder wijs ik u erop dat nog andere wet- en regelgeving dan de hierboven genoemde van toepassing kan zijn op kwalidrink. U bent zelf verantwoordelijk om na te gaan welke wet- en regelgeving dit is en hieraan te voldoen.

In het geval dat kwalidrink wordt geëxporteerd, geldt onverminderd de Europese verordening overbrenging afvalstoffen (EVOA) wanneer de betrokken autoriteiten buiten Nederland kwalidrink aanmerken als afvalstof.

Dit rechtsoordeel zal zonder vermelding van persoonsnamen worden gepubliceerd op: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/afval/afval/>. Indien u wenst dat ook de in het rechtsoordeel genoemde rechtspersonen in de publicatieversie worden geanonimiseerd dient u dit binnen 14 dagen na het ontvangen van dit rechtsoordeel schriftelijk te melden².

Ik wijs u er tot slot op dat mijn oordeel, dat is gebaseerd op de door u geschetste feiten en omstandigheden, de thans geldende wet- en regelgeving, mijn beleid hierop en jurisprudentie, op enig moment door gewijzigde feiten of omstandigheden of nieuwe wet- en regelgeving en jurisprudentie achterhaald kan zijn en dan niet meer geldt. Het is uw verantwoordelijkheid om u op de hoogte te houden van dit soort wijzigingen.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,
namens deze,
DE DIRECTEUR DUURZAAMHEID,

mevr. drs. J.C.W. Vlug

² T.a.v